

Izhaja vsaki četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . 3 fl.
" pol leta . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
" pol leta . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznani se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 2.

V Mariboru 13. januarja 1870.

Tečaj IV.

Gospodu Hermanu in našim slovenskim poslancem!

Srečna zahvala Vam tudi od nas vaših volilcev za vaše pogumno obnašanje v blagor Slovencev. Vaš neprestrašen glas nas budi in oživilja. Ponosno in trdno kakor gora, krog katere prebivamo in ki gleda daleč čez meje slovenske, se oziramo na Vas in stojimo z Vami za vse pravične tirjave Slovencev. Živeli Herman! Živeli slovenski poslanci! Živela zedinjena Slovenija!

Sv. Donat pri Rogateu 1. januarja 1870.

Bele Anton, srenjski predstojnik; Egartner Nace, srenjski svetovalec; Kitak Juri, srenjski svetovalec; Mikuš Nace, Gobeč Jakob, Hajšek Juri, Kitak Martin, Bakšek Jakob, Fric Luka, Zelenšek Miha, Mikolič Matija, srenjski odborniki, in Žumer Joža, posestnik.

Knjižica dr. Adolfa Fischhafa.

(Dalje.)

Ko je pisatelj Slovane avstrijske sploh popisal, začne jih popisovati posamezno in sicer najprej

Čehe,

kterih je na Českem blizu 3,170,000, an Moravskem 1,440,000, v Šleziji 100,000, v Ogerski 1,790,000 (Slovakov), v drugih kronovinah pa 30,000, tedaj vseh skupej okolo 6,550,000. O Čehih pravi, da noben narod v Avstriji ni boljši Avstrijan kakor česki; propad Avstrije pa bi bil tudi propad Čehov, kajti ločeni od drugih Slovanov živijo celo obdani od Nemcev, v Nemčiji pa bi se gotovo tako sčasoma potopiti morali, kakor so se potopili vsi Slovani, ki so stanovali ali še stanujejo v nemških pokrajinah. Njihova častiželjnost je, se postaviti na čelo avstrijskih Slovanov, in ker jim to najbolj brani dualizem, zato so njegovi največi nasprotniki, in že l. 1848 so z nemškimi centralisti podpirali vladu do tega, da so se Madjari poteptali. Enotni zastop cele avstrijske države v skupnem državnem zboru, to je njihova misel. Delali so do tega, da bi se zbrali zastopniki 16 milijonov avstrijskih Slovanov v jeden zbor, ker le tako bi se poravnal njih kvar geografičnega razcepanja, ker vendar tega doseči niso mogli, so stopili nazaj, in se samo branijo dobro zavarovani napadom nemškim. Zlo budo jih je razžalil Schmerlingov po februarški ustavi napravljen volilni red za deželni zbor, kajti Čebi, katerih je na Českem tri petine, na Moravskem pa tri četrte, so po tem volilnem redu v deželnih zborih v manjšini. Ni se tedaj čuditi, ker vidijo po krivičnih potih nemško gospodstvo na čelu Cislajtanije, da nočejo več iti niti v deželni, niti v državni zbor.

Preteklo je več let, in spet se je Čehom nekoliko pokazalo solnce; Schmerling je pal in njegov naslednik Belkredi je ustavo ustavil. Že proti koncu Schmerlingovega vladanja so po pristopu federalistov na stran Čehov, ti dobili večino v českem deželnem zboru, in zato so spet upali, da dobijo svojo moč nazaj. Vrhunec pa je dosegla njihova sreča, ko je bil 2. januarja 1867 sklican zvonredni državni zbor. Ker so takrat že imeli v českem in moravskem deželnem zboru večino, ker so se z njimi družili Poljaki, Slo-

venci in tirolski Nemci in delali proti februarški ustavi; so res upali, da gotovo dobijo veliko prednost v državnem zboru, katero so prej imeli Nemci, in, da jim bode tako mogoče, se zoperstaviti z uspehom bližajočemu se dualizmu. V obljubljeni deželi, ktera je že tako krasna pred njimi ležala, vendar niso prišli; ptuji Nemec je bil, ki jim je zaprl pot. — Redni državni zbor je bil sklican; pri novih volitvah v deželni zbor, so spet izgubili večino in tako so bili primorani stopiti spet nazaj. Pogodbo z Madjari je državni zbor odobril, in ustava od 21. decembra je bila priča, da so Nemci sploh zmagali.

Iz vsega tega se celo jasno vidi, da so se Čehi že više 19 let, od 13. marca 1848 do 21. decembra 1867 — po kratkem veselem upanju vsikdar z žalostnim srcem prepričali, da so se še zlo motili v svojem upu, in zato so zapustili za zdaj vsako politično delo v deželnem in državnem zboru. Kar se tiče kulture, pravi Fischhof, da je na tako visoki stopnji kakor pri Nemcih, njihova delavnost pa zlo prekosi delavnost Nemcev. Česki kmet čita prav marljivo politične časnike in opazuje vsako politično gibanje, narodnosti je popolnoma zaveden in jo čišla čez vse.

Poljakov

je vseh skupej blizu 2,328,000 in sicer v Galiciji 2184,000, v Šleziji 139,000 in v Bukovini 5000; o njih pravi Fischhof, da zidajo svoje značne gradove zmirom zun Avstrije, jih vodi zmirom le ena misel in želja, nekdanje samostalne kraljestvo poljsko. Brez sedanosti živijo Poljaki samo od spomina na pretoklost in od upanja na bodočnost, in tako blodijo od ene stranke k drugi. Oni ne ljubijo Avstrije kot svojo domovino, ampak jo čislajo kot svoje zavetje. Oni so prijatelji dualizma zato, ker od madjarskega in dunajskega nemškega državnega zbora več koristi pričakujejo za svojo idejo, kakor od državnega zbora dunajskega, v katerem bi imeli večino Slovani. Zmirom že od 1848 leta so se bojevali za pravice Madjarov. Največ upanja so imeli, da svoje kraljestvo spet dobijo od kremzirske ustave in spet pri posvetovanju zadnje ustave leta 1867, in zato so se zlo kazali kot prijatelji vlade in so v mnogem popustili, čeravno ne radi. Zdaj so se vendar spet zdramili in začnejo delati, ali kako dolgo in kako, to je lahko misliti ker Poljaki so le zmirom Poljaki.

Rusinov

je okoli 3,000,000 in sicer v Galiciji 2,300,000 in Bukovini 230,000, v Ogerski pa 470,000. Rusini so bratje Poljakov, katere vendar strašno sovražijo, kar hoče Poljak, noče Rusin, in kar hoče Rusin noče Poljak. Rusini se po veri in narečju ločijo od Poljakov; od leta 1865 se Rusinom po vladi in Poljaki velika krivica godi, zato obračajo zdaj oči v Rusijo, čeravno so bili prej najbolj verni Avstrijani. (Dalje prih.)

Nove ces. postave in ukazi.

Sreberne desetice stare od let 1848 in 1849 se pri cesarskih davkarskih in drugih javnih blagajnicah (kasah) bodo jemale samo do konca tega meseca; do 31. marca (sušca) tekočega leta, pa se še bodo jemale za plačilo ali zameno pri glavnih cesarskih deželnih blagajnicah. Od pr-